EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

24. märts 2011 *

Kohtuasjas C-369/09 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 14. septembril 2009 esitatud apellatsioonkaebus,

ISD Polska sp. z o.o., asukoht Varssavi (Poola),

Industrial Union of Donbass Corp., asukoht Donetsk (Ukraina),

ja

ISD Polska sp. z o.o. (varem Majątek Hutniczy sp. z o.o.), asukoht Varssavi,

esindajad: advokaadid C. Rapin ja E. Van den Haute,

apellatsioonkaebuse esitajad,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: E. Gippini Fournier ja A. Stobiecka-Kuik, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses astmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud J.-J. Kasel, E. Levits, M. Safjan ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Apellatsioonkaebusega paluvad ISD Polska sp. z o.o., Industrial Union of Donbass Corp. ja ISD Polska sp. z o.o. (varem Mająték Hutniczy sp. z o.o.) (edaspidi eraldi „apellant" või koos „apellandid") Euroopa Kohtul tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 1. juuli 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-273/06 ja T-297/06: ISD Polska jt *vs.* komisjon (EKL 2009, lk I-2185; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega jäeti rahuldamata nende hagi komisjoni 5. juuli 2005. aasta otsuse 2006/937/EÜ terasetootjale Huta Częstochowa S.A-le antud riigiabi nr C 20/04 (ex NN 25/04) kohta (ELT 2006, L 366, lk 1; edaspidi „vaidlusalune otsus") tühistamiseks.

Õiguslik raamistik

2 Euroopa leping, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Poola Vabariigi vahel (EÜT 1993, L 348, lk 2; edaspidi „Euroopa leping") kirjutati Brüsselis alla 16. detsembril 1991 ning see jõustus 1. veebruaril 1994. Leping määrab kindlaks EÜ asutamislepingu kriteeriumidel põhineva konkurentsisüsteemi.

3 Euroopa lepingu ESTÜ tooteid käsitlev protokoll nr 2 (edaspidi „protokoll nr 2") näeb ette riigiabi keelu põhimõtte.

4 Protokolli nr 2 artikkel 8 sätestab:

„1. Järgnev on kokkusobimatu lepingu nõuetekohase toimimisega niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada kaubandust ühenduse ja Poola vahel:

[…]

iii) riigiabi mis tahes kujul, välja arvatud ESTÜ asutamislepinguga lubatud erandid.

[…]

4. Lepinguosalised nõustuvad, et esimese viie aasta jooksul pärast lepingu jõustumist ja erandina lõike 1 [punktist iii] võib Poola [Vabariik] erandkorras anda ESTÜ terasetoodete sektorile ümberkorraldusteks riigiabi, kui:

– ümberkorralduskava on seotud üldise ratsionaliseerimise ja tootmisvõimsuse vähendamisega Poolas,

– abi aitab muuta abisaavad ettevõtjad ümberkorraldusperioodi lõpuks tavalistes turutingimustes elujõuliseks,

– sellise abi suurus ja ulatus ei ole suuremad kui elujõulisuse tagamiseks vältimatult vajalik ning abi vähendatakse järk-järgult.

Assotsiatsiooninõukogu otsustab, arvestades Poola [Vabariigi] majanduslikku olukorda, kas lubada ettenähtud viieaastast tähtaega pikendada.

[…]" [mitteametlik tõlge]

5 Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooniõukogu 23. oktoobri 2002. aasta otsusega nr 3/2002, millega pikendatakse protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud tähtaega (EÜT 2003, L 186, lk 38; edaspidi „assotsiatsiooninõukogu otsus"), pikendati kaheksa aasta võrra 1. jaanuarist 1997 arvates või kuni Poola Vabariigi ühinemiseni Euroopa Liiduga tähtaega, mille jooksul Poola Vabariik võib erandkorras anda terasetoodete sektorile ümberkorraldusteks riigiabi protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud viisil.

6 Assotsiatsiooninõukogu otsuse artikkel 2 näeb ette:

„Poola [Vabariik] esitab […] komisjonile ümberkorralduskava ja äriplaanid, mis vastavad protokolli [nr] 2 artikli 8 lõikes 4 loetletud nõuetele ning mis on hinnatud ja heaks kiidetud Poola riigiabi järelevalveasutuse (konkurentsi- ja tarbijakaitseamet) poolt." [mitteametlik tõlge]

7 Protokoll nr 8 Poola terasetööstuse restruktureerimise kohta, mis on lisatud aktile Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2003, L 236, lk 948; edaspidi „protokoll nr 8"), lubas Poola Vabariigil anda, erandina riigiabi käsitlevatest üldeeskirjadest, terasetoodete sektorile restruktureerimisabi restruktureerimiskavas ja nimetatud protokollis sätestatud viisil. Kõnealune protokoll sätestab eelkõige:

„1. Olenemata [EÜ] artiklitest 87 ja 88, loetakse Poola [Vabariigi] poolt teatavatele Poola terasetööstuse osadele restruktureerimiseks antud riigiabi ühisturuga kokkusobivaks, tingimusel et:

– […] protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 ette nähtud tähtaega on pikendatud kuni ühinemiskuupäevani,

– nimetatud protokolli pikendamise aluseks olnud restruktureerimiskava tingimusi järgitakse aastatel 2002–2006,

– täidetakse käesolevas protokollis esitatud tingimusi ning

– pärast ühinemiskuupäeva ei anta Poola terasetööstuse restruktureerimiseks mingit riigiabi.

[…]

3. Poola terasetööstuse restruktureerimise raames võivad riigiabi saada üksnes lisas 1 loetletud äriühingud (edaspidi „abisaajad äriühingud”).

4. Abisaaja äriühing ei tohi:

a) lisas 1 loetlemata äriühinguga ühinemise korral anda edasi abi, mis anti abisaajale äriühingule;

b) võtta üle sellise lisas 1 loetlemata äriühingu vara, kellele on ajavahemikul kuni 31. detsembrini 2006 välja kuulutatud pankrot.

[…]

6. Abisaajatele äriühingutele antud restruktureerimisabi määratakse kindlaks põhjendustes, mis esitatakse heakskiidetud Poola terasetööstuse restruktureerimiskavas ja nõukogu poolt heakskiidetud individuaalsetes äriplaanides. Ent ühelgi juhul ei tohi aastatel 1997–2003 väljamakstud abi selle kogusummas ületada 3 387 070 000 Poola zlotti.

[…]

Poola [Vabariik] ei anna Poola terasetööstuse restruktureerimiseks muud riigiabi.

[…]

10. Kõik hilisemad üldise restruktureerimiskava ja individuaalplaanide muudatused peab heaks kiitma komisjon ja vajaduse korral nõukogu.

[…]

18. Kui jälgimisel ilmneb, et:

[…]

c) restruktureerimisperioodi jooksul on Poola [Vabariik] andnud nõuetele mittevastavat täiendavat riigiabi terasetööstusele ja eelkõige abisaajatele äriühingutele,

ei kohaldata käesolevas protokollis esitatud üleminekukorda.

Komisjon astub vajalikke samme, et nõuda asjaomastelt äriühingutelt käesoleva protokolli tingimusi rikkudes antud abi tagasimaksmist."

8 Nõukogu 21. juuli 2003. aasta otsuse 2003/588/EÜ otsuse nr 3/2002 artiklis 3 sätestatud tingimuste täitmise kohta (EÜT L 199, lk 17; edaspidi „nõukogu otsus 2003/588") ainus artikkel sätestab:

„Poola [Vabariigi] poolt 4. aprillil 2003 otsuse nr 3/2002 artikli 2 kohaselt komisjonile esitatud restruktureerimiskava ja äriplaanid on kooskõlas protokolli [nr] 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud nõuetega."

9 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 6 lõige 1 sätestab:

„Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta. Otsuses kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada."

10 Nimetatud määruse artikli 7 lõige 5 sätestab:

„Kui komisjon leiab, et abi, millest teatati, ei sobi ühisturuga kokku, otsustab ta, et abi ei tohi kehtestada (edaspidi „negatiivne otsus")."

11 Määruse nr 659/1999 artikkel 14 sätestab:

„1. Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada (edaspidi „tagastamisotsus"). Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

2. Vastavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon. Intressi makstakse ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tagastamise kuupäevani.

[…]".

12 Kõnealuse määruse artikli 20 lõige 1 sätestab:

„Vastavalt artiklile 6 võib iga huvitatud pool esitada märkusi komisjoni ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse kohta. Igale huvitatud poolele, kes on selliseid märkusi esitanud, ja igale individuaalabi saajale saadetakse koopia otsusest, mis komisjon teeb vastavalt artiklile 7."

13 Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999 (ELT L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 3) artikkel 9 sätestab:

„1. Kui ei ole teisiti sätestatud eriotsuses, on [EÜ] asutamislepingu artikli 88 lõikega 3 vastuolus antud riigiabi tagasinõudmisel kasutatavaks intressimääraks igal kalendriaastal fikseeritud aastane protsendimäär.

See arvutatakse eelmise aasta septembri, oktoobri ja novembri pankadevaheliste viie aasta valuutatehingute vahetuskursside keskmise põhjal, millele lisatakse 75 baaspunkti. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon suurendada määra üle 75 baaspunkti ühe või mitme liikmesriigi osas.

[…]

4. Usaldusväärsete või võrdväärsete andmete puudumisel või erandjuhtudel võib komisjon tihedas koostöös kõnealuse liikmesriigi/kõnealuste liikmesriikidega fikseerida riigiabi tagasinõudmise intressimäära ühe või enama liikmesriigi jaoks erineva meetodi alusel ja talle kättesaadava teabe alusel."

14 Intressi kohaldamise meetodi kohta sätestab nimetatud määruse artikli 11 lõige 2 järgmist:

„Intressimäärale kohaldatakse intressi kuni toetuse tagasinõudmise kuupäevani. Eelneval aastal kogunenud intressile kohaldatakse intressi igal järgneval aastal."

Vaidluse taust

15 Ajavahemikus 2002–2005 toimus Poola terasetootja Huta Częstochowa SA (edaspidi „HCz") ümberkorraldamine. Sel eesmärgil kanti HCz vara üle uutesse äriühingutesse.

16 HCz terasetootmise jätkamiseks asutati 2002. aastal Huta Stali Częstochowa sp. z o.o. (edaspidi „HSCz"), kelle emaettevõtja oli 100% Poola riigivaraministeeriumile kuuluv äriühing Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. (edaspidi „TFS"). HSCz rentis pankrotihaldurilt HCz tootmisrajatisi ja võttis üle enamuse töötajatest.

17 2004. aastal asutati äriühingud Majątek Hutniczy sp. z o.o. (edaspidi „MH") ja Majątek Hutniczy Plus sp. z o.o. (edaspidi „MH Plus"). Nimetatud äriühingute aktsiad kuulusid 100% ulatuses HCz-le. MH võttis üle HCz terasetootmisvara ja MH Plus võttis üle teatava muu tootmiseks vajaliku vara.

18 Lisaks läksid tootmistegevusega mitteseotud vara (nn „mittetootlik vara") ja elektrienergia tootmisettevõte Elsen üle äriühingule Operator ARP sp. z o.o., mis kuulub Agencja Rozwoju Przemysłu S.A-le (Poola riigivaraministeeriumi haldusalasse kuuluv tööstusarengu agentuur), et tasuda ümberkorraldamisega seonduv debitoorne võlg riigile (maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed).

19 Komisjon teavitas 19. mai 2004. aasta kirjas Poola Vabariiki oma otsusest algatada ametlik uurimismenetlus terasetootjale HCz antud ümberkorraldusabi kohta (avaldatud Euroopa Liidu Teatajas 12. augustil 2004 (ELT C 204, lk 6)) ning kutsus kõiki huvitatud isikuid üles selles otsuses toodud asjaolude ja õigusliku analüüsi kohta

omapoolseid märkusi esitama. Komisjonile esitasid märkusi Poola Vabariik ja neli huvitatud isikut.

20 3. veebruari 2005. aasta dokumendis pealkirjaga „Deklaratsioon [HCz-le] ja/või [HSCz-le] antava riigiabi kohta" tegi ISD Polska sp. z o.o. (mis sel ajal tegutses ärinime ZPD Steel sp. z o.o. all; edaspidi „ISD"), 100% Industrial Union of Donbass Corp-le kuuluv tütarettevõtja (edaspidi „IUD"), HSCz, MH, MH Plusi ja kümne muu HCz tütarettevõtja omandamisele eelnenud läbirääkimiste käigus järgmise avalduse:

„Juhul kui komisjon võtab vastu otsuse, millega kohustatakse [HCz-d], [HSCz-d] või [HCz vara] omandanud isikut tagastama seonduvalt ümberkorraldusprogrammiga antud ebaseadusliku riigiabi, mille kogusumma ei ületa 20 miljonit [Poola zlotti], kinnitame, et nimetatud otsus ei vabasta meid pakkumusega seotud kohustustest ning me kohustume mitte esitama mis tahes kahju hüvitamise nõuet ning mitte sellisele nõudele tuginema järgmiste isikute vastu a) Poola Vabariigi Maksuamet, b) [Agencja Rozwoju Przemysłu SA], c) [TFS], d) [HCz] […], mis on seotud kohustusega nimetatud riigiabi tagasi maksta või mis tahes menetlusega, mille komisjon on algatanud seoses [HCz-le] antud riigiabiga. Mainitud juhul kohustume tagama, et [MH], [MH Plus] ja [HSCz] või teised äriühingud ning nende õigusjärglased (sõltumata viimaste õiguslikust vormist) maksavad komisjoni otsuses viidatud ebaseaduslikult saadud riigiabi tagasi ka juhul, kui nimetatud otsus puudutab üksnes [HCz-d]."

21 Uurimismenetluse lõpus jõudis komisjon järeldusele, et vastupidi tema esialgsetele kahtlustele ei kujuta 30. oktoobri 2002. aasta seaduse, mis käsitleb tööturu jaoks olulistele ettevõtetele riigiabi andmist (*Dz. U.* nr 213, järjekorranumber 1800, muudetud) sätete kohaselt HCz ümberkorraldamiseks võetud meetmed endast „riigiabi" EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

22 Kuid komisjon leidis samas, et HCz oli saanud ajavahemikus 1997–2002 erineval kujul riigiabi, mis oli osaliselt ühisturuga kokkusobiv. Osas, milles ta pidas nimetatud abi ühisturuga kokkusobimatuks ehk 19 699 452 Poola zloti ulatuses (edaspidi „vaidlusalune abi"), nõudis komisjon selle tagasimaksmist.

23 Komisjon võttis vaidlusaluse otsuse vastu 5. juulil 2005. Selle otsuse artikkel 3 sätestab:

„1. Riigiabi, mida Poola andis 1997. aastast kuni 2001. aasta maini [HCz-le] tegevusabi ja tööhõive ümberkorraldusabina kogusummas 19 699 452 Poola zlotti, on ühisturuga kokkusobimatu.

2. Poola[…] [Vabariiki] kohustatakse võtma kõik vajalikud meetmed, et nõuda [HCz-lt], Regionalny Fundusz Gospodarczy-lt, [MH-lt] ja [Operator ARP-lt] tagasi lõikes 1 nimetatud ning [HCz-le] ebaseaduslikult antud abi. Kõik nimetatud äriühingud vastutavad solidaarselt.

Abi nõutakse tagasi viivitamata ja siseriiklikes õigusaktides kehtestatud korras, tingimusel, et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist. Tagastatavalt abilt arvutatakse intressi alates kuupäevast, kui abisummad anti [HCz-le] kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni. Intress arvutatakse […] määruse […] nr 794/2004 V peatüki kohaselt.

[…]".

24 Vaidlusaluse otsuse artiklis 4 kiidab komisjon ühinemislepingu protokolli nr 8 punkti 10 alusel heaks Poola riikliku ümberkorralduskava muudatusettepaneku, kuivõrd see lubab HCz-d ümber korraldada ilma riigiabita ja ilma tootmisvõimsust suurendamata.

25 Kahe 30. septembril 2005 sõlmitud kokkuleppega, mis jõustusid 7. oktoobril 2005, ostis ISD esiteks HCz-lt kõik MH ja MH Plusi aktsiad ning kümme HCz ülejäänud tütarettevõtjat ning teiseks TFS-ilt kõik HSCz aktsiad ning sai seega HSCz, MH, MH Plusi ja HCz ülejäänud kümne tütarettevõtja omanikuks.

26 Komisjon nõudis 17. veebruari 2006. aasta kirjas, et Poola ametiasutused teavitaksid teda otsuse artikli 3 lõikes 2 loetletud solidaarvõlgnike poolt tagastatava vaidlusaluse abi intressimäärast. Poola ametiasutused esitasid 13. märtsi 2006. aasta vastuses oma ettepaneku abi tagastamisele kohaldatava intressimäära ja selle arvutamise meetodi kohta. Täpsemalt tegid nimetatud ametiasutused ettepaneku võtta ajavahemiku 1997–1999 osas aluseks Poola riigivaraministeeriumi võlakirjadele fikseeritud viieaastane intressimäär, arvestatuna Poola zlottides, ja ajavahemiku osas aastast 2000 kuni Poola Vabariigi ühinemiseni Euroopa Liiduga samade võlakirjade kümneaastane intressimäär. Lisaks, arvestades Poola kapitaliturgude olukorda kõnesoleval ajal, mida iseloomustasid erakordselt kõrged, kuid kiiresti langevad intressimäärad, palusid Poola ametiasutused, et kõnealust intressimäära kohandataks igal aastal ja et selle arvutamise suhtes ei kohaldataks liitmäära.

27 Komisjon tõdes oma 7. juuni 2006. aasta vastuses, et vaidlusaluse abi tagasimaksmise suhtes kohaldatav intressimäär tuleb kogu asjaomase perioodi osas arvutada Poola riigivaraministeeriumi võlakirjade suhtes kohaldatava ja Poola zlottides arvestatud viieaastase fikseeritud intressimäära alusel ning et määruse nr 794/2004 artikli 11 lõike 2 kohaselt kuulub nimetatud intress kohaldamisele liitmäära alusel.

28 Komisjon saatis otsuse IUD-le ja MH-le vastavalt 7. juuli ja 16. augusti 2006. aasta kirjadega. Nimetatud otsus avaldati Euroopa Liidu Teatajas 21. detsembril 2006.

29 ISD ja MH ühinesid 15. novembril 2006 ning ISD-le läksid üle kõik MH õigused ja kohustused.

Hagi Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

30 Üldkohtusse esitatud hagis palusid apellandid ISD ja IUD eespool viidatud kohtuasjas T-273/06 tühistada eelkõige vaidlusaluse otsuse artikkel 3 ning esitasid oma nõuete põhjenduseks kuus väidet.

31 Esimene väide käsitles protokolli nr 8 rikkumist. Neljas väide puudutas õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist ning kuues määruse nr 794/2004 rikkumist. Teist, kolmandat ja viiendat väidet apellatsioonkaebuse põhjenduseks ei esitatud ning seega neid edaspidi ei analüüsita.

32 ISD esitas eespool viidatud kohtuasjas T-297/06 samad nõuded, tuues välja eespool viidatud kohtuasjas T-273/06 esitatud väidetega sisuliselt samad neli väidet, kuid lisaks palus ta tühistada ka vaidlusaluse otsuse artikli 4.

33 Esimese väitega vaidlustasid apellandid sisuliselt riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjade *ratione temporis* ja *ratione personae* kohaldamise ja komisjoni pädevuse kontrollida nimetatud eeskirjade järgimist enne Poola Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemist.

34 Sellega seoses kinnitas Üldkohus, et EÜ artiklid 87 ja 88 ei ole üldjuhul kohaldatavad enne ühinemist antud abi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei anta ning seega tugineb komisjon oma pädevuse põhjendamiseks protokollile nr 8 kui erinormile (*lex specialis)*.

35 Üldkohus märkis, et nimetatud kord erineb mitmes mõttes EÜ asutamislepinguga ja akti Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta IV lisas (ELT 2003, L 236, lk 797; edaspidi „ühinemisakti IV lisa") sätestatud üldisest korrast, ning tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93, et protokoll nr 8 viitab ajavahemikus 1997–2003 antud abile, mille kohaselt on lubatud piiratud summas ümberkorraldusabi, mida on antud nimetatud ajavahemikul teatavatele protokolli lisas 1 loetletud ettevõtjatele ning vastukaaluks on keelatud igasugune muu terasetööstuse ümberkorraldamiseks antav riigiabi.

36 Märkides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94, et protokolli nr 8 tagasiulatuv kohaldamine on ette nähtud selle punktis 6, mis käsitleb ajavahemikku 1997–2003, lükkas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 95 ja 96 lõpuks tagasi apellantide argumendid, et kuna nimetatud ajavahemik oli protokolli nr 8 avaldamise hetkel septembris 2003 juba läbi saamas, oli sellele ajavahemikule viitamise ainus eesmärk see, et tulevikus antava abi arvutamisel võetaks tagasiulatuvalt arvesse juba antud abi.

Üldkohtu sõnul oli protokolli nr 8 eesmärk vastupidi „luua kõikehõlmav kord Poola terasetööstusele antava ümberkorraldusabi lubamiseks, mitte üksnes vältida abi saavatele ettevõtjatele antava riigiabi kumuleerumist".

37 Üldkohus jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 97 seega järeldusele, et ühinemisakti IV lisa ja EÜ artiklite 87 ja 88 suhtes on protokoll nr 8 *lex specialis*, mis laiendab pädevust, mis komisjonil on riigiabi kontrollimisel tulenevalt asutamislepingust, ka Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks ajavahemikus 1997–2003 antud riigiabile.

38 Mis puudutab argumenti seoses protokolli nr 8 kohaldamisega *ratione personae*, mille kohaselt see protokoll ei ole kohaldatav niisuguste ettevõtjate suhtes, keda ei ole protokolli lisas 1 loetletud, siis tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 99, et protokolli punkt 3 sätestab sõnaselgelt, et üksnes lisas 1 loetletud ettevõtjad võivad saada Poola terasetööstuse ümberkorraldusprogrammi raames antavat riigiabi. Kui nõustuda, et lisas 1 nimetamata ettevõtja võiks jätta endale enne ühinemist saadud ümberkorraldusabi piiramatu summa, ilma et ta vastutasuks tootmisvõimsust vähendaks, siis kaotaks protokoll nr 8 igasuguse mõtte.

39 Seoses protokolli nr 8 punkti 4 alapunktil b rajaneva argumendiga, mille kohaselt üksnes abisaajad ettevõtjad ei või protokolli nr 8 lisas 1 loetlemata pankrotistunud ettevõtja vara üle võtta, märkis Üldkohus, et apellandid lähtuvad nimetatud sätte väärast tõlgendusest. Isegi kui eeldada, et kõnealune säte näeb ette kolmanda isiku võimaluse protokolli nr 8 lisas 1 loetlemata pankrotistunud ettevõtja vara üle võtta, ei tähenda see Üldkohtu arvates, et kolmas isik ei oleks kohustatud kõnealuse ettevõtja poolt saadud ebaseaduslikku abi tagastama. Kuna HCz olukorda ei võinud pidada võrreldavaks protokolli nr 8 lisas 1 loetlemata pankrotistunud ettevõtjaga olukorraga,

siis lükkas Üldkohus samuti tagasi väite, et protokolli kohaldamisel on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet.

40 Seega seaks võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele tugineva väitega nõustumine sisuliselt kahtluse alla protokolli nr 8, mis esmase õiguse allikana on osa asutamislepingust (vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 100 ja 101).

41 Mis puudutab väidet, et komisjon ületas oma pädevust, siis Üldkohus meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 102, et protokoll nr 8 näeb ette, et komisjon võtab kohaseid meetmeid, et kohustada nimetatud protokolli tingimusi eirates antud abi tagasi maksma, sh EÜ artiklis 88 sätestatud kontrollimeetmeid, nii et komisjon oli pädev protokolli nr 8 sätete järgimist kontrollima.

42 Üldkohus lükkas niisiis tagasi protokolli nr 8 rikkumisele viitavad kõik argumendid.

43 Neljandas väites tõdevad apellandid, et komisjon ei ole terasetootjale HCz antud ümberkorraldusabi kohta ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses viidanud täpselt riigiabile, mille tühistamist ta vaidlusaluses otsuses nõuab – selle tagajärjel on viimati nimetatud otsus õigusvastane, kuna sellega on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Apellantide õiguspärane ootus seisnes selles, et IUD tugines eeldusele, et vaidlusalune abi loetakse tagastatuks ja et enne 2003. aastat antud abist on komisjoni nõuetekohaselt teavitatud.

44 Apellandid väitsid sellega seoses, et komisjon oli tekitanud neil kindlustunde selles suhtes, et HCz-le antud abi ei tühistata. Apellandid võisid õiguspäraselt eeldada, et komisjon ei nõua HCz-le antud abi tagastamist ning märkisid, et kuigi vaidlusalusest abist ei teatatud EÜ artiklite 87 ja 88 tähenduses, sellest siiski „teatati nõuetekohaselt" protokollis nr 2 sätestatud korras.

45 Selles osas tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 134, et sellise ootuse suhtes õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ei rakendata. Apellandid ei olnud ühenduse meetmest lähtudes teinud otsust, mis tõi neile hiljem kaasa negatiivseid tagajärgi, samuti ei olnud ühenduse institutsioon vastu võtnud neile soodsat haldusakti, mille see institutsioon tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistas. Viidates 20. märtsi 1997. aasta otsusele kohtuasjas C-24/95: Alcan Deutschland (EKL 1997, lk I-1591), meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 135, et abisaajad ettevõtjad saavad abi lubatavuse osas tekkinud õiguspärasele ootusele põhimõtteliselt tugineda üksnes siis, kui see abi anti EÜ artiklis 88 ette nähtud menetlusega kooskõlas ja et hoolas ettevõtja peab suutma üldjuhul kindlaks teha, kas kõnealust menetlust on järgitud.

46 Lisaks tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 136, et käesolevas asjas ei olnud vaidlusalusest abist teatatud, kuna vaidlusalust abi anti ajal, mil Poola Vabariik ei olnud veel Euroopa Liidu liige ning seega ei olnud abi võimalik EÜ artiklis 88 sätestatud korras teatavaks teha.

47 Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 137 ja 138 samuti tagasi apellantide väited, mille kohaselt vaidlusalusest abist „teatati nõuetekohaselt" protokollis nr 2 sätestatud korras. Osas, milles apellandid viitasid nõukogu otsusele 2003/588, milles nõukogu märkis, et Poola Vabariigi poolt 4. aprillil 2003 komisjonile esitatud ümberkorralduskava ja äriplaanid olid kooskõlas protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4

sätestatud nõuetega, tuleb jõuda järeldusele, et komisjonile ei esitatud HCz-d puudutavat äriplaani ning nõukogu otsuses 2003/588 esitatud heakskiit selle suhtes seega ei kehti.

48 Mis puudutab komisjoni ettepaneku seletuskirja, mille kohaselt protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 ette nähtud erandi pikendamine muudaks tagasiulatuvalt õiguspäraseks abi, mida oli antud ebaseaduslikult alates Euroopa lepingu jõustumisest, rõhutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139, et seda sõnastust ei ole nõukogu otsuses 2003/588 kasutatud. Pelk komisjoni ettepanek nõukogu otsuse kohta ei võinud aga apellantidele õiguspäraseid ootusi tekitada.

49 Niisiis lükkas Üldkohus tagasi kõik argumendid õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta.

50 Kuuenda väitega, mis käsitleb vaidlusaluse abi tagastamise suhtes kohaldatavat intressimäära, tõid apellandid välja määruse nr 794/2004 rikkumise, tuues välja, et komisjon kehtestas sobiva intressimäära ning et komisjon oli eiranud selle määruse artiklite 9 ja 11 eesmärki, milleks on enne ebaseadusliku abi andmist kehtinud olukorra taastamine intressi tagasimaksmiselt intressi nõudes ja otsustades kasutada määra, millel ei olnud ajavahemikus 1997–2004 Poola turul valitseva tegeliku olukorraga mingit seost.

51 Sellega seoses väitsid apellandid, et Poola õiguse kohaselt on intress kohaldatav üksnes maksuvõla põhisumma suhtes ja maksuõiguses ei ole sätestatud nimetatud maksuvõlgnevustelt tasutavate intresside kapitaliseerimist. Lisaks tõid nad välja, et äriühingud omandasid ajavahemikus 1997–2004 väga harva pikaajalist võõrkapitali Poola zlottides väljendatud võlakirjade ja pangalaenu abil. Soovides kohaldada Poola

riigivaraministeeriumi võlakirjade intressimäära, ei kohaldanud komisjon määra, mis peegeldaks HCz poolt saadud eelist õigesti, mille tagajärjel oli see eelis ülehinnatud. Nii asetas intressi tagasimaksmine abisaajad ettevõtjad ebasoodsamasse olukorda võrreldes varem valitsenud olukorraga.

52 Mis puudutab vaidlusalust otsust, siis jõudis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 157 järeldusele, et intressi tuleb arvutada vastavalt määruse nr 794/2004 V peatüki sätetele ning kuna intressimäär ei ole kehtestatud ei nimetatud otsuse resolutiivosas ega põhjendustes, siis on apellantide väide esemetu.

53 Seoses intressimäära arvutamise meetodiga leidis Üldkohus, et vaidlusaluses otsuses esitatud sellekohased järeldused on üksnes deklaratiivsed, kuna intressimäära arvutamise meetod nähtub määrusest nr 794/2004 endast. Apellandid ei olnud aga esitanud väidet kõnealuse määruse õigusvastasuse kohta (vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 159).

54 Mis puudutab 7. juuni 2006. aasta kirja, milles komisjon kehtestas vaidlusaluse abi tagastamise suhtes kohaldatava intressimäära, siis meenutas Üldkohus, et määruse nr 794/2004 artikli 9 lõige 4 näeb ette, et abi tagastamise suhtes kohaldatava intressimäära kehtestamisel tuleb asjaomase liikmesriigiga teha „tihedat koostööd".

55 Komisjoni ja Poola ametiasutuste vahelisest kirjavahetusest nähtus, et intressimäär määrati kindlaks „tihedas koostöös" Poola Vabariigiga, kes tegi tegelikult ettepaneku võtta aluseks Poola riigivaraministeeriumi võlakirjadele kohaldatavad intressimäärad, mis on fikseeritud vastavalt viieks ja kümneks aastaks ning palusid, et kõnealust

intressimäära kohandataks igal aastal ja et selle arvutamise suhtes ei kohaldataks liitmäära (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 163).

56 Komisjon võttis nimetatud ettepaneku põhimõtteliselt vastu ning leidis, et kasutada tuleks üksnes võlakirjade suhtes kohaldatavat viieaastast intressimäära kogu ajavahemiku 1997–2003 osas. Tal oli sellega seoses teatud kaalutlusruum (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 164).

57 Mis puudutab intressimäära kohaldamist, eelkõige selle arvutamist liitmäära alusel, siis tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 165, et määruse nr 794/2004 artikli 11 lõige 2 sätestab sõnaselgelt, et intressimäärale kohaldatakse intressi kuni toetuse tagasinõudmise kuupäevani ja eelneval aastal kogunenud intressile kohaldatakse intressi igal järgneval aastal. Lisaks sätestab määruse nr 794/2004 artikkel 13, et määruse artikleid 9 ja 11 kohaldatakse kõikide tagasinõudmisotsuste suhtes, millest teavitatakse pärast kõnealuse määruse jõustumise kuupäeva. Kuna määrus nr 794/2004 oli vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise ajal kohaldatav, oli komisjon seega kohustatud nõudma, et kõnesolev intressimäär arvutataks liitmäära alusel.

58 Niisiis lükkas Üldkohus tagasi kõik määruse nr 794/2004 rikkumisest tulenevad väited.

59 Kuna apellantide poolt hagi põhjenduseks esitatud kõik väited tunnistati põhjendamatuks, jättis Üldkohus hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

60 Apellandid paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– rahuldada kõik ja teise võimalusena osaliselt Üldkohtule liidetud kohtuasjades T-273/06 ja T-297/06 esitatud nõuded;

– mõista kõik kohtukulud välja komisjonilt;

– kui Euroopa Kohus peaks leidma, et otsuse tegemise vajadus on ära langenud, siis mõista kohtukulud välja komisjonilt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 6 ja artikli 72 punkti a alusel.

61 Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

62 Apellandid toovad apellatsioonkaebuse põhjenduseks välja kolm väidet, mis käsitlevad vastavalt protokolli nr 8, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ning määruse nr 659/1999, eelkõige selle artikli 14 lõike 2 ja ka määruse nr 794/2004 rikkumist.

63 Komisjon vaidlustab esiteks apellatsioonkaebuse vastuvõetavuse tervikuna ning teiseks konkreetselt esimese ja kolmanda väite vastuvõetavuse ning apellantide esitatud kõigi kolme väite põhjendatuse.

Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus tervikuna

Poolte argumendid

64 Sissejuhatuseks väidab komisjon, et apellatsioonkaebus on vastuvõetamatu, kuna apellandid ajavad apellatsioonkaebuse vormi osas segamini edasikaebuse ja apellatsioonkaebuse osas, milles apellatsioonkaebus piirdub põhiliselt vaidlusaluse otsuse peale esimeses astmes esitatud argumentide kordamisega. Apellandid ei täpsusta, milliseid Üldkohtu arutluskäigu osasid täpselt mõeldakse ning milliseid õigusnorme Üldkohus nende argumentide analüüsimisel esimeses astmes rikkus.

65 Sellega seoses väidab komisjon, et EÜ artikli 225 esimesest lõigust, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 112 lõike 1 esimese lõigu punktist c tuleneb, et apellatsioonkaebuses tuleb näidata täpselt vaidlustatud kohtuotsuse kritiseeritavad osad, samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid. Apellatsioonkaebus ei vasta nimetatud nõudele, kui see, sisaldamata argumentatsiooni, mis identifitseeriks konkreetselt vaidlustatud kohtuotsuses esineva õigusnormi rikkumise, piirdub Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentide kordamisega. Selline apellatsioonkaebus kujutab endast tegelikult vaid nõuet, mille eesmärk on lihtsalt saavutada Üldkohtule esitatud hagiavalduse uuesti läbivaatamine, mis aga väljub Euroopa Kohtu pädevuse piirest.

Euroopa Kohtu hinnang

66 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb EÜ artiklist 225, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 112 lõike 1 esimese lõigu punktist c, et apellatsioonkaebuses näidatakse täpselt otsuse, mille tühistamist taotletakse, kritiseeritavad osad, samuti seda taotlust konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid (vt eelkõige 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 34; 8. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-248/99 P: Prantsusmaa *vs.* Monsanto ja komisjon, EKL 2002, lk I-1, punkt 68, ja 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-67/09 P: Nuova Agricast ja Cofra *vs.* komisjon, EKL 2010, lk I-9811, punkt 48).

67 Sellega seoses piisab, kui märkida, et kuigi on tõsi, et apellantide väidete raames esitatud argumentide mõned osad ei ole hästi mõistetavad, on need argumendid tervikuna siiski piisavalt selged, et vajaliku täpsusega kindlaks teha, millised on vaidlustatud

kohtuotsuse kritiseeritavad osad ja millised on seda kriitikat toetavad õiguslikud argumendid, mis võimaldavad Euroopa Kohtul teostada õiguspärasuse kontrolli.

68 Seetõttu tuleb tagasi lükata komisjoni esitatud vastuväide, mis puudutab apellatsioonkaebuse vastuvõetamatust tervikuna.

Esimene väide

Poolte argumendid

69 Esimese väitega väidavad apellandid, et Üldkohus rikkus protokolli nr 8, kui ta asus seisukohale, et protokolli sätete tagasiulatuv kohaldamine on ette nähtud selle punktis 6. Ei protokolli sõnastusest, eesmärgist ega ülesehitusest nähtu selgelt, et protokollile tuleks omistada tagasiulatuv jõud.

70 Sellega seoses väidavad apellandid, et tegelikult oli protokolli nr 8 eesmärk see, et lisas 1 loetletud ettevõtjad võiksid saada teatud ulatuses riigiabi alates selle allkirjastamisest 16. aprillil 2003 kuni 2003. aasta lõpuni. Ainus viide tagasiulatuva jõu kohta, mida protokollist võib leida, on viide ajavahemikule 1997–2003, mis puudutab kas sellise riigiabi kogusummat, mida võib anda (protokolli nr 8 punkt 6), või taset, milleni Poola Vabariik peab vähendama tootmisvõimsust (protokolli nr 8 punkt 7). See

tähendab, et arvutades välja tulevast ehk abisaajatele ettevõtjatele kuni 2003. aasta lõpuni antavat abi, ei tule mitte pidada juba antud abi vajadusel tagasiulatuvalt ebaseaduslikuks, vaid tuleb tagasiulatuvalt arvestada juba antud abisummadega.

71 Apellandid toovad selles osas välja, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale (25. jaanuari 1979. aasta otsus kohtuasjas 98/78: Racke, EKL 1979, lk 69, ja otsus kohtuasjas 99/78: Weingut Decker, EKL 1979, lk 101; 19. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 84/81: Staple Dairy Products, EKL 1982, lk 1763, ning 24. septembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-74/00 P ja C-75/00 P: Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-7869) on õiguskindluse põhimõttega üldjuhul vastuolus ühenduse õigusakti ajaline kehtivus, mille algus on määratud selle avaldamisest varasemale kuupäevale. See võib erandjuhul olla teisiti siis, kui seda nõuab eesmärk, mida soovitakse saavutada, ja kui huvitatud isikute õiguspärase ootuse põhimõttest on nõuetekohaselt kinni peetud. See tähendab, et kui ei ole märgitud teisiti, eeldatakse ühenduse õigusakti tagasiulatuva jõu puudumist.

72 Käesoleval juhul on apellantide arvates selge, et EL ja Poola assotsiatsiooninõukogu võttis 23. oktoobril 2002 vastu otsuse, millega pikendati kaheksa aasta võrra arvates 1. jaanuarist 1997 protokollis nr 2 ette nähtud erandi kehtimise ajavahemikku. Otsusega kehtestati pikendamisele kaks tingimust: Poola Vabariik esitab komisjonile ümberkorralduskava ja äriplaanid ning komisjon annab neile lõpliku hinnangu (assotsiatsiooniõukogu otsuse artiklid 2 ja 3). Selle otsuse artikkel 3 näeb lisaks ette, et äriplaanide elluviimise üle teostab korrapäraselt järelevalvet ühenduse nimel komisjon ning Poola Vabariigi nimel Poola konkurentsi- ja tarbijakaitseamet.

73 Komisjon järeldas, et Poola Vabariigi poolt esitatud ümberkorralduskava ja äriplaanid olid kooskõlas protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud nõuetega ning protokollis nr 8 kehtestatud tingimustega, ning oma ettepanekuga nõustus ta seega oma lõpliku hinnangu ning sellega, et Poola Vabariigi poolt protokollis nr 8 võetud kohustused

on täidetud. Nõukogu otsus 2003/588 võeti lõpuks niisugusena vastu. Apellantide arvates tuletas komisjon vaidlusaluses otsuses meelde riigiabi, mis anti ajavahemikus 1997–2002 erandkorras, mida pikendati pärast protokolli nr 8 allkirjastamist nõukogu otsusega 2003/588, mis viitab sellele protokollile.

74 Lisaks näeb protokolli nr 8 punkt 6 ette ainult tulevase restruktureerimisabi, mis võidakse abisaajatele ettevõtjatele anda ning ei sisalda mingit otsest viidet võimalikule tagasiulatuvale jõule. Selle sisust, eesmärgist või ülesehitusest ei nähtu selgelt, et sellele tuleb omistada tagasiulatuv jõud.

75 Apellandid väidavad muu hulgas, et Poola ametivõimud olid plaaninud lisada HCz protokolli nr 8 lisas 1 loetletud selliste abisaajate ettevõtjate nimekirja, kes võivad Poola terasetööstuse restruktureerimise raames riigiabi saada. Poola ametivõimud loobusid sellest meetmest viimasel minutil, kuna HCz pankrotistus ning tema elujõulisust peeti sellest ajast peale isegi koos uue abiga vähe tõenäoliseks. HCz elujõulisus oli protokolli nr 8 sisu kindlaksmääramise hetkel ainuke asjaolu, mis teda kaheksast abisaajast ettevõtjast eristas.

76 Alates 2003. aasta aprillist nägid Poola ametiasutused HCz restruktureerimise ette aga muul viisil kui pankrott. Komisjon seda vaidlusaluses otsuses ei arvestanud, kuigi need faktilised asjaolud olid talle teada ning ta kohtles äärmiselt erinevalt kahte isikute kategooriat, kelle juriidiline ja faktiline olukord oluliselt ei erinenud – ühelt poolt protokolli nr 8 lisas 1 loetletud ettevõtjad ja teiselt poolt HCz õigusjärglasest

majandusüksus. Kahe põhiosas sarnase olukorra erineva käsitlemise puhul on niisiis tegemist protokolli nr 8 täiendava rikkumisega.

77 Neil asjaoludel on vaidlusaluses otsuses komisjoni poolt protokollile nr 8 antud tõlgendus selle ühenduse teksti ilmselge rikkumine. Üldkohus omakorda rikkus ühenduse õigust, kui ta selle rikkumise eest ei karistanud.

78 Komisjon väidab kõigepealt, et esimene väide on osaliselt vastuvõetamatu kahel põhjusel. Esiteks tõid apellandid selle väite raames välja komisjoni ettepaneku ja nõukogu otsuse 2003/588, samas kui seda aspekti analüüsis Üldkohus õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist puudutava väite raames. Seega esitavad apellandid Euroopa Kohtus esimest korda väite ja argumendid, mida nad Üldkohus ei olnud esitanud, nii et väite see osa tuleb tunnistada vastuvõetamatuks.

79 Teiseks, mis puudutab argumenti kahe põhiosas sarnase olukorra erineva käsitlemise ja sellega kaasneva protokolli nr 8 rikkumise kohta, siis on see uus selles mõttes, et apellant ei esitanud seda kohtuasjas T-297/06 protokolli nr 8 väidetavat rikkumist käsitleva väite raames. Ainult kohtuasjas T-273/06 tõid apellandid välja väidetava võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise protokolli nr 8 kohaldamisel. Seetõttu tuleb esimese väite see osa samuti vastuvõetamatuks tunnistada.

80 Sisu osas kinnitab komisjon seejärel, et ta on nõus Üldkohtu tõlgendusega, mille kohaselt protokolli nr 8 eesmärk oli luua kõikehõlmav kord Poola terasetööstusele antava ümberkorraldusabi kontrollimiseks. Tema arvates viitab protokolli punkti 6 enda

sõnastus tagasiulatuvale jõule, kuna asjaomane periood tervikuna, st aastad 1997–2003, möödus enne Poola Vabariigi liiduga ühinemise kuupäeva.

81 Lisaks vaidlustab komisjon apellantide argumendi, mille kohaselt viide sellele ajavahemikule tähendab tegelikult seda, et enne liitumist antud abi kontroll piirdub selle abiga, mis anti ajavahemikus septembrist kuni detsembrini 2003. Komisjon on seega arvamusel, et Üldkohtu arutluskäik vaidlustatud kohtuotsuse punktides 93–97 võttis õigesti arvesse protokolli nr 8 sõnastust, eesmärki ja ülesehitust ning kasutas seda õigustatult selleks, et põhjendada oma järeldust tagasiulatuva jõu kohta.

82 Lõpuks leiab komisjon, et apellantide esitatud argumendid on igal juhul põhjendamatud osas, milles need argumendid näivad vaidlustavat tegelikult seda, et HCz jäeti välja protokolli nr 8 lisas 1 loetletud abisaajate ettevõtjate nimekirjast, mitte aga nimetatud protokolli mis tahes rikkumist. Samas on ilmselge, et Üldkohtus arutatud tühistamishagi piirdub komisjoni otsuse õiguspärasuse kontrollimisega ning ei võimalda vaidlustada niisuguste esmase õiguse sätete nagu protokolli nr 8 sätted, õiguspärasust.

Euroopa Kohtu hinnang

– Vastuvõetavus

83 Mis puudutab komisjoni poolt esitatud vastuvõetamatuse vastuväidet, mille kohaselt esitatud väide on uus, siis tuleb tõdeda, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et

kui ühel poolel lubataks esitada esimest korda Euroopa Kohtus väide, mida ta ei ole esitanud Üldkohtus, tähendaks see, et tal on õigus Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus, kellel on apellatsioonimenetluses piiratud pädevus. Apellatsioonimenetluses on Euroopa Kohtu pädevus piiratud seega esimeses kohtuastmes arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (vt eelkõige 11. novembri 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-186/02 P ja C-188/02 P: Ramondín jt *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-10653, punkt 60, ja 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-68/05 P: Koninklijke Coöperatie Cosun *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-10367, punkt 96).

84 Sellega seoses tuleb siiski sedastada, et vastupidi komisjoni väidetele ei ole apellandid Euroopa Kohtus esitanud uut väidet, vaid üksnes argumendi, mis on osa protokolli nr 8 rikkumisest tulenevast väitest, mida on Üldkohtus juba arutatud. Apellandid viitavad komisjoni tsiteeritud dokumentidele eesmärgiga põhjendada protokolli nr 8 rikkumist, kuid ei esita õiguslikust vaatepunktist lähtudes ühtegi uut etteheidet. Seega ei saa nõustuda komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega, mille kohaselt apellandid esitasid uue väite.

85 Seoses komisjoni vastuvõetamatuse vastuväitega, et eespool viidatud kohtuasjas T-297/06 apellandi poolt esitatud argument kahe põhiosas sarnase olukorra erineva käsitlemise kohta oli uus selles mõttes, et kõnealune hageja ei esitanud seda esimeses astmes, vaid selle esitasid ainult apellandid eespool viidatud kohtuasjas T-273/06, siis piisab, kui tõdeda, et kuna pool peab saama vaidlustada teda kahjustava kohtuotsuse kõiki põhjendusi, kui Üldkohus on liitnud kaks kohtuasja ning on teinud ühe, kõiki Üldkohtu menetluse poolte esitatud väiteid hõlmava kohtuotsuse, võib iga pool kritiseerida arutluskäiku väidete kohta, mille Üldkohtus esitas ainult teise liidetud kohtuasja hageja (vt 29. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-176/06 P: Stadtwerke Schwäbisch Hall jt *vs.* komisjon, EKL 2007, punkt 17, ning analoogia alusel 21. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-348/06 P: komisjon *vs.* Girardot, EKL 2008, lk I-833, punkt 50).

86 Seega ei saa nõustuda komisjoni vastuvõetamatuse vastuväitega, mille kohaselt apellandid esitasid uue väite.

87 Eeltoodust tulenevalt on apellatsioonkaebuse esimene väide vastuvõetav.

– Sisulised küsimused

88 Mis puudutab selle väite põhjendatust, siis tuleb analüüsida, kas Üldkohus rikkus protokolli nr 8, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuses, et komisjoni pädevus kontrollida riigiabi käsitlevate ühenduse õigusnormide järgimist Poola Vabariigi liiduga ühinemisele eelneval ajavahemikul põhineb sellel protokollil ning puudutab protokolli punktis 6 ette nähtud kogu ajavahemikul, st 1997–2003 antud abi ning mitte ainult ajavahemikku alates selle avaldamisest 23. septembril 2003 kuni 31. detsembrini 2003, nagu väidavad apellandid, kuna nad vaidlustavad protokolli nr 8 tagasiulatuva jõu.

89 Sellega seoses tuleb meenutada, et Üldkohus jõudis sellele järeldusele pärast seda, kui ta oli vaidlustatud kohtuotsuse punktides 89–97 analüüsinud protokolli nr 8 ulatust.

90 Selles analüüsis rõhutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 kõigepealt, et mis puudutab riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjade *ratione temporis* kohaldamist, siis on selge, et EÜ artiklid 87 ja 88 ei ole üldjuhul kohaldatavad enne ühinemist antud abi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei kohaldata.

91 Seejärel tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91, et protokolliga nr 8 ette nähtud kord erineb mitmes mõttes asutamislepinguga ja ühinemislepingu IV lisaga sätestatud üldisest korrast. Üldkohus sedastas sellega seoses, et vastavalt protokolli nr 8 punktile 1 loetakse Poola Vabariigi poolt ümberkorraldamise eesmärgil Poola terasetööstuse teatud sektoritele antud riigiabi, mille andmine ei oleks tavapäraselt EÜ artiklite 87 ja 88 kohaselt lubatud, ühisturuga kokkusobivaks. Lisaks märkis Üldkohus, et ühinemisakti IV lisas sätestatud üleminekukord puudutab üksnes enne Euroopa Liiduga ühinemist antud abi, mille andmist jätkatakse ka pärast ühinemise kuupäeva.

92 Üldkohus meenutas samuti vaidlustatud kohtuotsuse punktides 93 ja 94, et protokoll nr 8 viitab ajavahemikul 1997–2003 antud riigiabile ning seega ajavahemikule enne Poola Vabariigi ühinemist liiduga. Kõnealune protokoll lubab piiratud summas (3 387 070 000 Poola zlotti) restruktureerimisabi, mida on antud nimetatud ajavahemikul teatavatele selle lisas 1 loetletud ettevõtjatele, ning näeb ette, et Poola Vabariik ei või Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks anda mingit muud abi. Sellest tuleneb, et Üldkohtu arvates on protokolli nr 8 tagasiulatuv kohaldamine nähtud ette selle punktis 6, mis käsitleb ajavahemikku 1997–2003.

93 Lõpuks lükkab Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 95 tagasi apellantide väite, et kuna protokolli nr 8 avaldamise hetkel septembris 2003 oli see ajavahemik peaaegu läbi, siis nimetatud ajavahemikule 1997–2003 protokollis nr 8 viitamise ainus eesmärk on see, et tulevikus antava abi arvutamisel võetaks tagasiulatuvalt arvesse juba antud abi, lugemata seda tagasiulatuvalt ebaseaduslikuks riigiabiks.

94 Ta rõhutab lisaks, et protokolli nr 8 eesmärk oli vastupidi luua kõikehõlmav kord Poola terasetööstusele antava restruktureerimisabi lubamiseks, mitte üksnes vältida abisaajatele ettevõtjatele antava riigiabi kumuleerumist (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 96).

95 Neid kaalutlusi arvestades jättis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 97 ja 104 kõrvale protokolli nr 8 igasuguse rikkumise võimaluse ning otsustas, et see protokoll on ühinemisakti IV lisa ning EÜ artiklite 87 ja 88 suhtes *lex specialis*, mis laiendab pädevust, mis komisjonil on riigiabi kontrollimisel tulenevalt EÜ asutamislepingust, ka Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks ajavahemikus 1997–2003 antud riigiabile, ning lükkas selle väite niisiis tagasi.

96 Vastupidi sellele, mida kinnitavad apellandid, ei rikkunud Üldkohus sellisele järeldusele jõudes kõnealust protokolli.

97 Tuleb tõdeda, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 93 ja 94 õigesti, et protokolli nr 8 punktis 6 endas on ette nähtud, et seda kohaldatakse ajavahemikku 1997–2003 hõlmava ehk ühinemiskuupäevale eelneva ajavahemiku suhtes.

98 Vastab tõele, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühenduse materiaalõigusnorme tuleb õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtete järgimise tagamiseks tõlgendada nii, et need on enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes kohaldatavad üksnes siis, kui selline võimalus tuleneb selgelt nende sõnastusest, eesmärgist või ülesehitusest (vt eelkõige 10. veebruari 1982. aasta otsus kohtuasjas 21/81: Bout, EKL 1982, lk 381, punkt 13; 15. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-34/92: GruSa Fleisch, EKL 1993, lk I-4147, punkt 22; 29. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-162/00: Pokrzeptowicz-Meyer, EKL 2002, lk I-1049, punkt 49, ning 12. novembri

2009. aasta otsus kohtuasjas C-441/08: Elektrownia Pątnów, EKL 2009, lk I-10799, punkt 33).

99 Kuna protokoll nr 8 jõustus aga 1. mail 2004 – vastupidi nende kohtuasjade faktilisele ja õiguslikule raamistikule, millele apellandid oma argumendi põhjenduseks viitasid –, tuleb tõdeda, et protokolli nr 8 sõnastusest nähtub selgelt, et selles nähakse ette tagasiulatuv jõud, viidates sõnaselgelt ajavahemikule, mis oli protokolli jõustumise ajal täielikult möödunud.

100 Mis puudutab protokolli nr 8 eesmärki ja ülesehitust, siis vastupidi apellantide väidetule tuleb tõdeda, et kuna EÜ artikleid 87 ja 88 ei kohaldata enne ühinemist antud abi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei kohaldata, ning selleks, et täita igasuguse riigiabi põhimõttelise keelu (välja arvatud sõnaselgelt ettenähtud erandid) eesmärki, mis oli juba määratletud protokollis nr 2, oli sellise korra kehtestamine, mis annab komisjonile pädevuse teostada asutamislepingu alusel riigiabi kontrolli Poola terasetööstuse restruktureerimiseks aastatel 1997–2006 antud igasuguse abi suhtes, loogiline tagajärg Euroopa lepingu ja asutamislepingu materiaalõiguslikule järjepidevusele riigiabi valdkonnas, väljendades muu hulgas eesmärki, et ühte ja sama kontrollisüsteemi kohaldataks nii enne kui ka pärast Poola Vabariigi liiduga ühinemist.

101 Nagu Üldkohus on õigesti sedastanud, oli protokolli nr 8 eesmärk seega luua kõikehõlmav kord Poola terasetööstusele antava ümberkorraldusabi lubamiseks, mitte üksnes vältida abi saavatele ettevõtjatele antava riigiabi kumuleerumist.

102 Seetõttu lükkas Üldkohus õigustatult tagasi apellantide argumendi, mille kohaselt protokolli nr 8 tuleb tõlgendada nii, et see puudutab ainult ajavahemikku alates selle avaldamisest 2003. aasta septembris kuni 2003. aasta lõpuni ning et arvutades välja tulevast ehk abisaajatele ettevõtjatele kuni 2003. aasta lõpuni antavat abi, ei tule mitte pidada juba antud abi vajadusel tagasiulatuvalt ebaseaduslikuks, vaid tuleb tagasiulatuvalt arvestada juba antud abisummadega.

103 Nii nagu Üldkohus õigustatult tõdes, tuleneb sellest, et protokoll nr 8 on *lex specialis*, mis laiendab komisjoni pädevust kontrollida Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks ajavahemikus 1997–2003 antud riigiabi.

104 Seoses apellantide argumendiga, mille kohaselt tuleneb nii komisjoni ettepanekust kui ka nõukogu otsusest 2003/588, et nende institutsioonide arvates olid protokolliga nr 8 võetud kohustused täidetud, siis piisab, kui tõdeda, et liidu õiguse teisene akt ei saa rikkuda või muuta esmase õiguse akti, isegi kui see võeti vastu hiljem.

105 Lõpuks, mis puudutab apellantide argumenti erineva kohtlemise kohta osas, milles apellandid väidavad, et HCz oleks pidanud olema lisatud protokolli nr 8 lisas 1 loetletud abisaajate ettevõtjate nimekirja, siis piisab, kui sedastada, et apellandid, kes tegelikult vaidlustavad HCz väljajätmise sellest nimekirjast, seavad kahtluse alla protokolli nr 8, mis on asutamislepingu lahutamatu osa ning mis on seega osa esmasest õigusest. Apellatsioonimenetluse raames piirdub Euroopa Kohtu kontroll aga Üldkohtu tehtud kohtuotsuse õiguspärasuse kontrollimisega, mis ei võimalda vaidlustada esmase õiguse sätte õiguspärasust.

106 Arvestades eeltoodud kaalutlusi oli Üldkohus õigustatud asuma seisukohale, et protokolli nr 8 ei rikutud, ning esimene väide tuleb seega põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

107 Selle väitega väidavad apellandid, et protokolliga nr 2 ette nähtud menetlused, mille abil nii komisjon kui ka nõukogu vaidlusalusest abist teada said, tekitasid apellantides õiguspärase ootuse.

108 Sellega seoses meenutavad apellandid, et on üheselt selge, et komisjon sai teada HCzle riigiabi andmisest, kui ta hindas Poola ümberkorralduskava üksteisele järgnevaid versioone. Komisjoni ettepanek avaldati 26. mail 2003. Isegi kui möönda, et selle ettepaneku seletuskiri ei saa tekitada apellantides õiguspärast ootust, rõhutavad viimased, et komisjoni vaidlusalusest abist siiski teavitati.

109 Lisaks väidavad apellandid, et kuna nõukogu otsus 2003/588 võeti vastu komisjoni ettepaneku põhjal ning kuna selles otsuses tõdeti, et kõnealune abi täidab protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 ette nähtud erandi tegemise tingimusi ning kuna EÜ artiklis 88

sätestatud ametlikud uurimismenetlused, mida sel ajal Poola Vabariigis kohaldada ei saanud, puudusid, täidab käesolevas asjas komisjoni ja nõukogu järgitud menetlus kohtupraktikas õiguspärase ootuse kaitse vallas kehtestatud tingimusi.

110 Apellandid viitavad sellega seoses Üldkohtu 27. märtsi 1990. aasta otsusele kohtuasjas T-123/89: Chomel *vs.* komisjon (EKL 1990, lk II-131) ja 31. märtsi 1998. aasta otsusele kohtuasjas T-129/96: Preussag Stahl *vs.* komisjon (EKL 1998, lk II-609) ning rõhutavad, et õiguspärase ootuse kaitse laieneb igale isikule, kes on olukorras, kus ühenduse administratsioon on tekitanud temas põhjendatud lootusi.

111 Lisaks meenutavad apellandid, et õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset eeldab kolme tingimuse täitmist, st ühenduse administratsioon on andnud asjaomasele isikule täpseid kinnitusi nii, et see tekitab põhjendatud lootusi isikus, kellele need on adresseeritud, kusjuures need kinnitused vastavad kohaldatavatele õigusnormidele.

112 Üldkohus on täpsustanud, et täpsed kinnitused on mis tahes vormis edastatud täpne teave, mis on tingimusteta ja kooskõlaline ning pärineb pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest (6. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas T-203/97: Forvass *vs.* komisjon, EKL AT 1999, lk I-A-129 ja II-705, punktid 70 ja 71, ning 19. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas T-273/01: Innova Privat-Akademie *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-1093, punktid 26, 28, 29 ja 32).

113 Kohaldades seda kohtupraktikat komisjoni ettepanekule, jõuavad apellandid järeldusele, et ettepaneku seletuskirja punkt 6 andis neile täpseid kinnitusi, need kinnitused tekitasid neis õiguspärase ootuse ning need vastasid kohaldatavatele õigusnormidele. Järelikult on täidetud kolm tingimust selleks, et apellandid võiksid tugineda õiguspärasele ootusele seoses sellega, et saadud abi ei olnud ebaseaduslik ja seda ei pea ka

tagastama. Pealegi andis nõukogu otsuse 2003/588 ainus artikkel apellantidele kinnituse, et ümberkorralduskava oli kooskõlas Euroopa lepinguga ning seetõttu oli selle kavaga hõlmatud abi seaduslik.

114 Komisjon, viidates eespool viidatud kohtuotsusele Alcan Deutschland, rõhutab, et tema ettepaneku, nagu ka nõukogu otsuse 2003/588 lähtepunkt oli Poola Vabariigi esitatud ümberkorralduskava ning äriplaanid. Nendes oli ette nähtud HCz likvideerimine ning neis ei sisaldunud mingit äriplaani HCz jaoks. Seega ei olnud komisjonil ega nõukogul võimalik anda täpseid kinnitusi konkreetselt HCz-le antud abi kohta, kuna seda ettevõtjat ei olnud nimetatud.

115 Lisaks väidab komisjon, et apellandid ei vaidlusta järeldusi, mille Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138 esitab ja mille kohaselt komisjonile ei esitatud HCz-d puudutavat äriplaani ning järelikult ei kehti selle suhtes nõukogu otsuses 2003/588 sisaldunud heakskiit. Üldkohus tugines aga sellele järeldusele. Tegemist on faktiliste asjaolude tuvastamisega, mida apellandid ei vaidlusta ning mida nad ei saa pealegi apellatsioonimenetluses vaidlustada.

116 Seega tuleb komisjoni arvates tagasi lükata väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Ei komisjoni ettepaneku ega nõukogu otsuse 2003/588 resolutsioon ega ka komisjoni ettepaneku põhjendus 13 ei saa olla aluseks õiguspärasele ootusele, et äriplaanid, mida ei ole komisjonile esitatud ning mida ei saa seega olla nendes tekstides nimetatud, on protokolliga nr 8 kooskõlas.

117 Lõpuks meenutab komisjon, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139, et kuna nõukogu otsus 2003/588 ei võta üle komisjoni poolt tema ettepanekus esitatud kaalutlusi, mille kohaselt protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 ette nähtud erandi pikendamine muudaks tagasiulatuvalt õiguspäraseks abi, mida on antud ebaseaduslikult alates Euroopa lepingu jõustumisest, tuleb tõdeda, et seda sõnastust ei ole nõukogu poolt lõpuks vastu võetud otsuses kasutatud. Pelk komisjoni ettepanek nõukogu otsuse kohta ei võinud hagejatele tekitada õiguspäraseid ootusi.

118 Pealegi rõhutab komisjon, et lisaks on küsimus puhtalt teoreetiline, kuna apellandid ei kritiseeri üldse vaidlustatud kohtuotsuse punkti 139.

Euroopa Kohtu hinnang

119 Teise väitega väidavad apellandid sisuliselt, et Üldkohus rikkus õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet osas, milles ta ei asunud seisukohale, et vaidlusalusest abist teavitati protokolli nr 2 menetluste raames nii komisjoni kui nõukogu, mis tekitas apellantides õiguspärase ootuse. Lisaks võisid nõukogu otsuse 2003/588 osas komisjoni poolt esitatud ettepaneku seletuskiri ning nimetatud otsuse ainus artikkel tekitada apellantides õiguspärase ootuse, et asjaomane abi oli õiguspäraseks muutunud ning ümberkorralduskava oli õiguspärane.

120 Sellega seoses tuleb märkida, et Üldkohus jõudis oma järeldusele pärast seda, kui ta meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 135–139 nende erinevate aktide tekkelugu, milles viidatakse otse või kaudselt vaidlusalusele abile. Üldkohus leidis seejärel esiteks, et komisjonile ei esitatud HCz-d puudutavat äriplaani ning seda ei ole

nõukogu otsuses 2003/588 seega nimetatud ning teiseks, et vastupidi komisjoni ettepaneku seletuskirjale ei sätesta see otsus, et protokolli nr 2 artikli 8 lõikes 4 ette nähtud erandi pikendamine muudaks tagasiulatuvalt õiguspäraseks abi, mida on antud ebaseaduslikult alates Euroopa lepingu jõustumisest.

121 Sellega seoses tuleb esiteks rõhutada, et täiesti asjakohatu on apellantide argument, et komisjoni vaidlusalusest abist teavitati. Kuna HCz-d puudutavat äriplaani ei olnud komisjonile esitatud selleks sõnaselgelt ettenähtud menetluste ehk Poola terasetööstuse ümberkorralduskava raames – Üldkohtu tõdemus, mida apellandid ei ole vaidlustanud – ning võttes samuti arvesse asjaolu, et HCz likvideerimine oli selles kavas sõnaselgelt ette nähtud, siis ei saanud nõukogu otsus 2003/588 õiguspäraselt HCz-d puudutada.

122 Teiseks tuleb meenutada, et kindlalt väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õiguspärase ootuse kaitse üks liidu aluspõhimõtteid (vt eelkõige 5. mai 1981. aasta otsus kohtuasjas 112/80: Dürbeck, EKL 1981, lk 1095, punkt 48).

123 Kohtupraktikust tuleneb samuti, et isikul, kes on olukorras, kus ühenduse administratsioon on täpseid kinnitusi andes tekitanud temas põhjendatud lootusi, on õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele (16. detsembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 111/86: Delauche *vs.* komisjon, EKL 1987, lk 5345, punkt 24; 25. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-82/98 P: Kögler *vs.* Euroopa Kohus, EKL 2000, lk I-3855, punkt 33, ning 22. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-5479, punkt 147). Lisaks peavad kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt selle kohta 20. juuni 1985. aasta otsus kohtuasjas 228/84: Pauvert *vs.* kontrollikoda, EKL 1985, lk 1969, punktid 14

ja 15, ning 6. veebruari 1986. aasta otsus kohtuasjas 162/84: Vlachou *vs.* kontrollikoda, EKL 1986, lk 481, punkt 6).

124 Piisab, kui tõdeda, et mis puudutab täpsete kinnituste tingimust, siis vastupidi apellantide väidetule ei saa nõukogule esitatud komisjonipoolne otsuse ettepanek olla aluseks õiguspärasele ootusele, et vaidlusalune abi on liidu õiguse normidega kooskõlas.

125 Kuna nõukogu otsus 2003/588 ei võta üle komisjoni ettepaneku seletuskirja sõnastust, siis nimetatud otsus ei saa tekitada õiguspärast ootust selles osas, et õiguspärane on abi, mis anti äriühingule, mille äriplaani komisjonile ei esitatud ning mida see otsus seega ei saanud puudutada. Taolise sõnastuse kõrvalejätmine oleks pidanud apellantidele mõista andma, et abi õiguspäraseks muutmise osas oli liidu seadusandja oma seisukohta muutnud.

126 Sellest tuleneb, et käesolevas asjas ei ole õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise tuvastamiseks nõutav täpsete kinnituste tingimus täidetud. Kuna tingimused on kumulatiivsed, siis ei ole teiste tingimuste täidetust seega vaja kontrollida.

127 Seetõttu ei ole Üldkohus rikkunud õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et vaidlusalune otsus ei rikkunud apellantide õiguspärast ootust.

128 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teine väide tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

129 Selle väitega vaidlustavad apellandid tagasinõudmisel kohaldatava intressimäära heakskiitmise Üldkohtu poolt.

130 Apellandid väidavad, et Üldkohus piirdus selle tõdemisega, et komisjon järgis määruse nr 794/2004 artikli 9 lõikega 4 kehtestatud menetlust. Üldkohus oleks pidanud aga uurima, kas komisjon kehtestas „kohase" määra määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 tähenduses, kuna määra kohasuse hindamine ei ole ammendatud tõdemusega, et see kinnitati koostöös asjaomase liikmesriigiga.

131 Apellandid leiavad, et „kohasus" on materiaalõiguslik mõiste, mis on sõltumatu menetlusest, mida komisjon peab järgima erandjuhtudel, kui ta kinnitab intressimäära tihedas koostöös liikmesriigiga. Seda autonoomset mõistet, mis on tihedalt seotud asjaoluga, et komisjonil on kaalutlusruum ning et lõppkokkuvõttes määrab komisjon otsustava määra, tuleb tõlgendada, mida Üldkohus aga ei teinud.

132 Apellandid meenutavad, et nimetatud mõiste tõlgendamisel peab arvesse võtma Üldkohtu 8. juuni 1995. aasta otsust kohtuasjas T-459/93: Siemens *vs.* komisjon (EKL 1995, lk II-1675), mis näeb ette, et tagastamise eesmärk on taastada olukord sellisena, nagu see oli enne ebaseadusliku abi andmist. Selleks et tagada võrdne

kohtlemine, tuleb objektiivselt hinnata eelist, mis tuleneb abist alates hetkest, mil abi anti abisaaja ettevõtja käsutusse.

133 Kuna komisjon peab taastama olukorra sellisena, nagu see oli enne ebaseadusliku abi andmist, siis intresside sissenõudmine saab toimuda ainult selliste finantseeliste hüvitamiseks, mis tegelikult tulenesid abi andmisest abisaajate käsutusse ning need peavad nende eelistega olema proportsionaalsed.

134 Varasema olukorra taastamise põhimõtet eirates ning valides viitemäära, millel ei olnud ajavahemikus 1997–2004 Poola turul valitseva tegeliku olukorraga mingit seost, rikkusid nii komisjon kui ka Üldkohus, kes leidsid, et määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 ulatus on selles punktis täielikult kaetud määruse nr 794/2004 artikli 9 lõikega 4, seega neid kahte ühenduse sätet.

135 Komisjoni arvates on see väide vastuvõetamatu. Apellandid paluvad apellatsioonikohtul analüüsida väidet, mida Üldkohtus ei esitatud. Kolmandat väidet, mille aluseks on põhiliselt määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 väidetav rikkumine, ei esitatud Üldkohtule, kuna esimeses astmes esitatud ainuke intressimäära puudutav väide oli see, mis käsitles määruse nr 794/2004 rikkumist. Seetõttu ei saa apellandid vaidlustatud kohtuotsusele ette heita, et selles tõlgendati valesti „kohase" intressimäära mõistet, kuna esitatud tühistamisväidetega ei palutud Üldkohtul seda mõistet tõlgendada.

136 Teise võimalusena rõhutab komisjon, et apellandid lähtuvad valest eeldusest, kui nad väidavad, et Üldkohus asus seisukohale, et määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 ulatus on täielikult kaetud määruse nr 794/2004 artikli 9 lõikega 4, st et Üldkohus leidis,

et komisjoni kehtestatud intressimäär oli „kohane" ainult sel põhjusel, et see kinnitati „tihedas koostöös liikmesriigiga".

137 Vastupidi apellantide kinnitustele ei piirdunud Üldkohus siiski järeldusega, et komisjon järgis kehtivat menetlust ehk tihedat koostööd liikmesriigiga, vaid tegi otsuse kehtestatud määra põhjendatuse kohta, tuletades meelde komisjoni kaalutlusõigust ning analüüsides põhjendusi, mille tõttu komisjon jättis teatud ettepanekud kõrvale. Lisaks järeldas Üldkohus sellest, et „ilmset hindamisviga" ei ole tuvastatud ning et intressi arvutamine liitmäära alusel tuleneb tingimata määrusest nr 794/2004 (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 159–167).

138 Kuna apellatsioonkaebus ei sisalda ühtegi argumenti, mis võiks kahtluse alla seada Üldkohtu arutluskäigu, ning ei sisalda ka ühtegi põhjendatud etteheidet selle arutluskäigu vastu, siis on komisjon arvamusel, et Üldkohus analüüsis õigesti apellantide argumente, jäädes siiski esimeses astmes esitatud sellise tühistamisväite raamidesse, mis ei esitanud Üldkohtule küsimust selle kohta, kas intressimäär on määruse nr 659/1999 artikli 14 lõiget 2 arvestades „kohane".

Euroopa Kohtu hinnang

– Vastuvõetavus

139 Mis puudutab komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväidet, mis käsitleb seda, et kolmandat väidet, mille aluseks on põhiliselt määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2

väidetav rikkumine, ei olnud Üldkohtu menetluses esitatud, siis tuleb meenutada, et käesoleva kohtuotsuse punktis 83 meelde tuletatud kohtupraktikast nähtub, et esimest korda alles Euroopa Kohtus apellatsioonimenetluses esitatud väide tuleb põhimõtteliselt vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata.

140 Nii peab tõdema, et apellandid paluvad Euroopa Kohtul analüüsida komisjoni kehtestatud intressimäära õiguspärasust seoses selle „kohasusega" määruse nr 659/1999 artikli 14 lõiget 2 arvestades. Seda väidet ei esitatud siiski Üldkohtule, kuna ainuke intressimäära käsitlev Üldkohtule esitatud väide oli määruse nr 794/2004 rikkumist puudutav väide. Seega tuleb nõustuda komisjoni vastuvõetamatuse vastuväitega, mille järgi apellandid esitasid uue väite.

141 Sellest tuleneb, et kolmas väide tuleb tunnistada vastuvõetamatuks osas, milles see tugineb määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 väidetavale rikkumisele. Seevastu on kolmas väide vastuvõetav määrust nr 794/2004 puudutavas osas.

– Sisulised küsimused

142 Mis puudutab selle väite põhjendatust, siis piisab, kui märkida, et kuna kolmas väide ei ole vastuvõetav osas, milles see puudutab määruse nr 659/2004 artikli 14 lõike 2 väidetavat rikkumist, siis määruse nr 794/2004 artikli 9 lõike 4 väidetaval rikkumisel põhinev väide seoses kohase määra kehtestamisega on sisutu, nagu komisjon õigesti

väidab. Tegelikult on võimatu eristada apellantide argumentides Üldkohtu vastu esitatud etteheidet, mis tuleneb ainult määruse nr 794/2004 artikli 9 lõike 4 väidetavast rikkumisest ning mitte määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 2 tähenduses „kohase" määra mõistest.

143 Seetõttu tuleb kolmas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

144 Kuna apellatsioonkaebuse ühegi väitega ei nõustutud, tuleb see jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

145 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 122 esimene lõik näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida sama kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud neilt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja ISD Polska sp. z o.o-lt ja Industrial Union of Donbass Corp-ilt.

Allkirjad